

FÖRARE & MASKINER

I BYGG- & ANLÄGGNINGSBRANSCHEN

BYGGFÖRETAGEN

MASKINFÖRARE

UTBILDNING

För att köra följande maskiner erfordras enligt kollektivavtal e-bok (utbildningsbok) eller yrkesbevis.

MOBILA ARBETSMASKINER

- Hjullastare
- Bandschaktare
- Betongpump
- Grävmaskin
- Motorschaktvagn
- Stationär kran (tornkran)
- Grävlastare
- Väghyvel
- Grundläggningsmaskiner
- Teleskoplastare
- Mobilkran
- Borrmaskin | Pålmaskin
- Spontmaskin | KC-maskin

Basmaskinen avgör vilken maskintyp maskinen tillhör. Råder tveksamhet kontrollera i överensstämmelseintyget (CE-dokumentet). Om man till exempel sätter på ett grävaggregat på en kompaktlastare så räknas den fortfarande som en hjullastare.

Beträffande besiktningskrav såsom kontroll-, revisions- och återkommande besiktning av mobila arbetsmaskiner hänvisas till gällande lagstiftning. Du kan även läsa mer om detta i ME-handboken.

Utbildningsintyg introduktion, utbildningsintyg lärling eller Yrkesbevis krävs om maskinen inklusive aggregat har en bruttovikt om 1500 kg eller mer. För en kran gäller kravet om lyftkapaciteten är 10 tonmeter eller mer.

Innan utbildning av maskinförare skall ske, kontakta BYN i din region. Du hittar kontaktuppgifterna på www.byn.se

Som blivande maskinförare skall du tillgodogöra dig grundutbildning innan du påbörjar din kvalificeringstid på 24 månader (den praktiska delen som lärling).

Din BYN-region kan hjälpa dig med information kring godkända utbildningsgivare och kompetensprov m m.

DET SVARTA PLASTKORTET

I dag finns ett samarbete mellan BYN och TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) som innebär att vi erkänner varandras yrkesbevis. Mer information hittar du på www.byn.se Det svarta plastkortet är ett utbildningsintyg som du får efter genomförd grundutbildning via TYA. Om du är anställd i ett företag med kollektivavtalet mot bygg och anläggningsbranschen gäller det inte som underlag för att köra maskinen. Du ska göra en lärlingsanställningsanmälan på www.byn.se, bifoga intyg på genomförd grundutbildning.

BREDDNINGsutbildning

Förare som har yrkesbevis på maskin och skall framföra annan maskin, till exempel grävmaskin i stället för hjullastare, skall genomgå så kallad Breddningsutbildning.

Efter genomgången Breddningsutbildning tillförs den nya maskinen på förarens yrkesbevis.

Läs mer på www.byn.se

MOBILA ARBETSMASKINER

TRANSPORTFORDON

MASKINTYP	KÖRKORTSBEHÖRIGHET	YRKESBEVIS/ UTBILDNINGSBOK	UTBILDNINGS- KRAV ENL AML	KOMMENTARER/ ANMÄRKNINGAR
BETONGPUMP BETONGPUMP BETONGPUMP	Traktor/AM B C	x x x	x x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I
MOBILKRAN MOBILKRAN MOBILKRAN	Traktor/AM B C	x x x	x x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I Tung lastbil
SEMIMOBILKRAN	Se mobilkran	x	x	Se mobilkran
TORNKRAN		x	x	Hit räknas även bockkranar och staplingskranar
TELESKOPLASTARE TELESKOPLASTARE	Traktor/AM B	x x	x x	
GRÄVLASTARE GRÄVLASTARE	Traktor/AM B	x x	x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I
GRÄVMASKIN hjul GRÄVMASKIN hjul GRÄVMASKIN band	Traktor/AM B	x x x	x x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I
HJULLASTARE HJULLASTARE BANDSCHACKTARE	Traktor/AM B	x x x	x x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I
MOTORSCHAKTVAGN		x	x	
PÅLMASKIN		x	x	Hit räknas även spontmaskin, bormaskin och KC-maskin
VÄGHYVEL VÄGHYVEL	Traktor/AM B	x x	x x	Motorredskap klass II Motorredskap klass I
FORDONSKRAN över 12 tm			x	Kan vara monterad på olika typer av fordon
LASTBIL	C1 C1E C CE			Tung lastbil med totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil. Tung lastbil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton. Tung lastbil och personbil tyngre än 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil. Tung lastbil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.
TRAKTOR	Traktor/AM			Traktortåg i yrkesmässig trafik körkortsbehörighet C/CE. Undantagna från krav på trafikillstånd är företag som uteslutande bedriver yrkesmässig trafik med fordon som har en högsta tillåtna hastighet av 40 km/h
TRUCK (gaffeltruck, motviktstruck)		Truckförarutbildning	x	Se AFS 2006:5 Användning av truckar.
Tung terrängvagn/Dumper Tung terrängvagn/Dumper Tung terrängvagn/Dumper Tung terrängvagn/Dumper	B C B C		x x x x	Registrerat fordon max 30 km/h (Ej yrkesmässig trafik) Registrerat fordon max 30 km/h (Yrkesmässig trafik) Registrerat fordon max 50 km/h (Ej yrkesmässig trafik) Registrerat fordon max 50 km/h (Yrkesmässig trafik) undantagna från krav på trafikillstånd är företag som uteslutande bedriver yrkesmässig trafik med fordon som har en högsta tillåtna hastighet av 40 km/h.
SLÄPVAGN efter	B			Släpvagn ska alltid vara registrerad. På oskattad släpvagn får endast tillbehör till maskin och förare motorredskap klass I transporteras.
SLÄPVAGN efter motorredskap klass II	TRAKTOR/AM			Oskattad släpvagn får endast transportera tillbehör till maskin och förare. Transporteras annat gods/material ska fordonet registreras och skattas som trafiktraktor.
EFTERFORDON	Beroende av dragfordonet	Beroende av dragfordonet		T ex båtvagn, manskapsvagn, tankvagn. Samtliga oregistrerade.
VARNINGSBIL	C			Krävs för dispenstransport, t ex tung/bred/lång

VAD SÄGER ARBETSMILJÖLAGEN

ALLMÄNT FÖR ARBETSGIVARE

Arbetsmiljölagen kap.3 3§

Arbetsgivaren skall förvisa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iakttaga för att undgå risker i arbetet.

AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete 7§

Arbetsgivaren skall se till att arbetstagarens kunskaper om arbetet och riskerna i arbetet är tillräckliga för att ohälsa och olycksfall skall förebyggas och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

I kommentarerna påpekas: Det är viktigt att arbetsgivaren ser till att kunskaperna hela tiden hålls aktuella.

OBS!

Vid förande av motorredskap klass I och II, oavsett plats gäller Körkortslagen (KKL) och Körkortsförordningen (KKF) samt Trafikverkets författningssamling (TVFS).

Enligt AFS 2012:3 Minderårigas arbetsmiljö, är det inte tillåtet att en person under 18 år kör och hanterar motorredskap av samtliga typer (mobila arbetsmaskiner).

ALLMÄNT PÅ ARBETSPLATSER

Afs 1999:3 15§ byggnads- och anläggningsarbete

Byggarbetsmiljösamordnaren (oavsett om det gäller BAS-P eller BAS-U) skall ha överinseende över kontrollen, dels att tekniska anordningar är behörigen besiktigade och provade, dels att förare av sådana anordningar har tillräcklig kompetens.

OBS!

Vid arbete med lyftanordning och truckar krävs utöver såväl teoretiska som praktiska kunskaper arbetsgivarens skriftliga tillstånd för att få utföra arbete med maskinen/maskinerna.

Se AFS 2006:5 19§ samt 2006:6 29§ samt kommentarer till §§.

Viktiga författningar från arbetsmiljöverket (www.av.se)

AFS 1994:48	Maskiner
AFS 1999:3	Byggnads- och anläggningsarbete
AFS 2003:6	Besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar
AFS 2006:4	Användning av arbetsutrustning
AFS 2006:5	Användning av truckar
AFS 2006:6	Användning av lyftanordningar och lyftredskap
AFS 2006:7	Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar
AFS 2008:3	Maskiner och vissa andra tekniska anordningar (maskindirektivet)
AFS 2012:2	Belastningsergonomi
AFS 2012:3	Minderårigas arbetsmiljö: det är inte tillåtet att en person under 18 år kör och hanterar motorredskap av samtliga typer (mobila arbetsmaskiner).

TÄNK PÅ:

- att samordningsansvarig eller Bas-P/Bas-U har en skyldighet att kontrollera förarbevis samt fordonets samtliga besiktningsunderlag (maskinbesiktning och om sådan finns kontrollbesiktning).
- att arbetsmiljölagen alltid gäller oavsett maskin och kompetens.
- att kontakta BYN regionalt vid frågor om utbildning eller kompetensprov.

BRA ADRESSER

www.av.se (Arbetsmiljöverket)

www.byggforetagen.se (Byggföretagen)

www.byggnads.se (Svenska Byggnadsarbetareförbundet)

www.byn.se (Byggbranschens yrkesnämnd)

www.me.se (Maskinentreprenörerna)

www.seko.se (Facket för Service och Kommunikation)

www.trafikverket.se (Trafikverket)

www.tya.se (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd)

www.mobilkranforeningen.se (Mobilkranföreningen)

BYN

BYGGBRANSCHENS YRKESNÄMND

Västberga allé 5, 9 tr
Box 42136, 126 15 Stockholm

08-564 881 60

info@byn.se www.byn.se